

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL I.I. SKUNDO**

2020 m. vasario 10 d. Nr. S-22 (7-161/2019)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš pirmininkės Editos Galiauskaitės, narių Evaldo Raistensio, Rasos Stravinskaitės, Andriaus Veniaus, Vilmos Vildžiūnaitės (pranešėja) išnagrinėjo I.I. (toliau – Pareiškėja) 2019-12-16 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Atsakovas, Inspekcija) 2019-11-27 sprendimo grąžinti (įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas Nr. 331-1110226 (toliau – Sprendimas). Pareiškėjos atstovas ir Atsakovo atstovas 2020-01-14 Komisijos posėdyje nedalyvavo.

Komisija n u s t a t ė :

Inspekcija, vadovaudamasi 2004-04-13 Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 (toliau – MAĮ) 87 ir 111 straipsniais, mokesčių įstatymais, Mokesčio ir baudos už administracinį nusižengimą permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų grąžinimo (įskaitymo) taisyklėmis, patvirtintomis Inspekcijos viršininko 2004-12-07 įsakymu Nr. 1A-186 „Dėl mokesčio ir baudos už administracinį nusižengimą permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų grąžinimo (įskaitymo)“ (toliau – Taisyklės), išnagrinėjo Pareiškėjos 2019-11-18 Prašymą grąžinti (įskaityti) mokesčio ir (arba) baudos už administracinį nusižengimą permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas Nr. (17.16-40) GES-539788, kuriuo prašoma grąžinti 238,35 Eur permoką įmokos kodu 8230, Sprendimu nusprendė grąžinti Pareiškėjai 63,74 Eur ir negrąžinti 174,61 Eur mokesčių permokos, teisiniu pagrindu nurodant, kad Mokesčio ir / ar baudos už administracinius nusižengimus (toliau – bauda už AN) permoka (skirtumu) įskaitytos mokestinės ir / ar baudos už AN nepriemokos, kurias privaloma įskaityti pagal MAĮ 87 straipsnio 1 dalyje bei Taisyklių 9.1.1 papunktyje nustatytą tvarką. Papildomai Inspekcija nurodė, kad permoka įskaityta baudoms už administracinį teisės pažeidimą padengti.

Pareiškėja nesutinka su Inspekcijos sprendimu ir nurodo, kad 2019-07-24 raštu Inspekcijai pateikė prašymą pritaikyti senaties terminą ir panaikinti jai nežinomą 1737,72 Eur skolą, kuri niekada nebuvo išieškoma. Pareiškėja gavo Inspekcijos 2019 m. rugpjūčio mėn. raštą Nr. (21.222E) RK.D, kuriame buvo nurodyta, kad ši skola yra susidariusi dėl Vilniaus miesto 3 apylinkės teismo (toliau – Teismas) 2010-06-09 nutarimu paskirtos baudos pagal Vilniaus apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos 2009-12-23 jai surašyto administracinio teisės pažeidimo protokolą Nr. 192872, už pažeidimą, numatytą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ATPK) 41-3 straipsnio 1 dalį. Šį Teismo nutarimą buvo apskundusi Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui (toliau – LVAT), kuris 2011-07-28 paliko nutarimą nepakeistą.

Pareiškėja išdėsto minėto Inspekcijos rašto turinį, kuriame nurodoma, kad pagal tuo metu galiojančias ATPK redakcijos 304 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatas, kai asmuo nesumoka paskirtos baudos per ATPK 313 straipsnyje numatytą terminą (t. y. per 40 dienų nuo nutarimo skirti baudą įteikimo dienos, o apskundus tokį nutarimą – ne vėliau kaip per 40 dienų nuo pranešimo apie skundo nepatenkinimą dienos), pasibaigus ATPK 313 straipsnio 1 dalyje nustatytam terminui nutarimą priėmęs organas (pareigūnas) perduoda antstoliui vykdyti nutarimą skirti administracinę nuobaudą.

Inspekcija kreipėsi į Vilniaus miesto apylinkės teismą, siekdama nustatyti, kokiam antstoliui buvo perduotas vykdyti Pareiškėjos atžvilgiu išduotas Teismo vykdomasis dokumentas, tačiau Pareiškėjai daugiau informacijos nepateikė, todėl Pareiškėja Inspekcijai pateikė prašymą gražinti susidariusią permoką.

Pareiškėja nurodo, kad pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 584 straipsnio 2 dalį, institucijų ir pareigūnų nutarimai administracinių teisės pažeidimų bylose tiek, kiek jie susiję su turtinio pobūdžio išieškojimais, vykdomi pagal CPK VI dalyje įtvirtintas taisykles. Nutarimą skirti baudą vykdo antstolis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso ir kitų įstatymų nustatyta tvarka. Nutarimą skirti baudą vykdo Valstybinė mokesčių inspekcija, antstolis Lietuvos Respublikos administracinių teisės nusižengimų kodekso ir kitų įstatymų nustatyta tvarka (ANK 675 straipsnis). Pareiškėja nurodo, kad šiuo metu galiojančios Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso redakcijos 672 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad nutarimo skirti baudą priverstinio vykdymo senaties terminas – penkeri metai nuo Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 675 straipsnio 3 dalyje nustatyto termino jį geruoju įvykdyti pabaigos. Pareiškėja pažymi, kad Administracinių nusižengimų kodeksas įsigaliojo 2017-01-01 (Kodekso įsigaliojimas pakeistas 2016-03-25 įstatymu Nr. XII-2275), juo pakeistas nuo 2015-07-01 galiojęs įstatymas Nr. XII-601, tačiau vadovaujantis 2013-11-19 įstatymu Nr. XII-601 (Žin., 2013, Nr. 124-6280) nustatyta, kad iki įstatymo Nr. XII-601 įsigaliojimo (2015-07-01) paskirtų baudų už administracinius teisės pažeidimus išieškojimas vykdomas iki įstatymo XII-601 įsigaliojimo galiojusia tvarka. Taigi nagrinėjamu atveju pasikeitęs teisinis reguliavimas neaktualus.

Pareiškėja nurodo, kad bauda jai paskirta 2011-07-28. Baudų paskyrimo metu galiojusiame Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 308 straipsnyje nebuvo numatytas baudos priverstinio vykdymo senaties terminas.

Pareiškėja nurodo, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pažymėjęs, kad dėl administracinės nuobaudos – baudos – vykdymo senaties terminų taikymo būtina vadovautis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, kadangi šis teismas pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 15 straipsnio 1 dalį formuoja vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus bei kitus teisės aktus. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra nurodęs, kad administracinė atsakomybėn patraukto asmens teisinė padėtis negali būti blogesnė už padėtį asmens, dėl kurio buvo priimtas apkaltinamasis nuosprendis baudžiamojoje byloje. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 96 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad apkaltinamasis nuosprendis nevykdomas, jei jis nebuvo įvykdytas per dvejus metus, kai paskirta bausmė už baudžiamąjį nusižengimą. Analogiškų taisyklių turi būti laikomasi ir vykdant nutarimą dėl administracinės nuobaudos paskyrimo (LVAT 2004-10-12 nutartis, priimta administracinėje byloje Nr. N3-904-04; 2009-09-18 nutartis, priimta administracinėje byloje Nr. N-261-7199/2009).

Pareiškėja nurodo, kad sprendžiant, ar nėra pasibaigęs nutarimo skirti administracinę nuobaudą – baudą – vykdymo senaties terminas, turi būti nustatyta, ar nepraleistas trijų mėnesių vykdomojo dokumento perdavimo terminas tarp vykdančių nuobaudą arba kitų valdžios institucijų, esant įstatymo numatytiems pagrindams (Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 672 straipsnio 1 dalis (ankstesnė įstatymo redakcija Nr. XII-601, įsigaliojusi 2015-07-01) Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimo kodekso 308 straipsnio 1 dalis), bei ar vykdymo laikotarpiu nėra dvejų metų laikotarpio, kai valdžios institucijos dėl aplaidumo ar kitų priežasčių nieko neatliko dėl nuobaudos vykdymo (LVAT 2007-11-15

nutartis administracinėje byloje Nr. N3-1859/2007, 2009-12-22 nutartis administracinėje byloje Nr. N575-4150/2009, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010-04-22 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-182/2010).

Pareiškėja nurodo, kad Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 672 straipsnio 1 dalis įtvirtina, kad negali būti vykdomas nutarimas skirti administracinę nuobaudą, jeigu jis nebuvo perduotas vykdyti per tris mėnesius nuo priėmimo dienos. Tačiau teisminėje praktikoje pripažįstama, jog nutarimo skirti administracinę nuobaudą – baudą – vykdymo senaties terminas laikomas nepraleistu ne tik tada, kai nepraleistas minėtas trijų mėnesių vykdomojo dokumento perdavimo terminas tarp vykdančių nuobaudą arba kitų valdžios institucijų, esant įstatymo numatytiems terminams, tačiau ir kai vykdymo laikotarpyje nėra dvejų metų laikotarpio, kai valdžios institucijos dėl aplaidumo ar kitų priežasčių nieko neatliko dėl nuobaudos įvykdymo (LVAT 2007-05-18 nutartis administracinėje byloje N3-1012-07, LVAT 2013-12-16 nutartis administracinėje byloje Nr. N575-132/2013).

Pareiškėja pažymi, kad per 9 metus ji buvo dirbanti piliėtė, mokėjo mokesčius ir vykdė mokestines prievoles, tačiau antstolis nesiėmė jokių veiksmų, kad skola būtų išieškota. Pareiškėjos nuomone, jai paskirtai nuobaudai turėtų būti taikoma senatis.

Pareiškėja prašo panaikinti Inspekcijos Sprendimą ir gražinti permokų sumas, išreikalauti iš Inspekcijos, Vilniaus m. apylinkės teismo ir antstolio, vykdančio išieškojimą visą informaciją apie 2010-06-09 nutarimu paskirtos baudos išieškojimo vykdymą ar, nesant galimybės panaikinti Sprendimą, sustabdyti jo vykdymą dėl senaties taikymo 2010-06-09 nutarimu paskirtos baudos vykdomajai bylai.

Komisija k o n s t a t u o j a :

Pareiškėjos skundas tenkintinas iš dalies, Inspekcijos Sprendimas naikintinas ir Pareiškėjos prašymas gražinti mokesčio permoką (skirtumą) perduotinas Inspekcijai nagrinėti iš naujo. Ginčas tarp šalių vyksta dėl Inspekcijos Sprendimo dalies, kuria mokesčių administratorius atsisakė Pareiškėjai gražinti 174,61 Eur permoką.

Pareiškėja 2019-11-18 Prašymu Nr. (17.16-40) GES-539788 prašė gražinti 238,35 Eur mokesčio permoką. Inspekcija, remdamasi Vilniaus apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos Mokestinių prievolių departamento 2019-11-26 išvada Nr. 331-1108859, skundžiamu Sprendimu atsisakė gražinti 174,61 Eur mokesčio permoką (skirtumą), nurodydama, kad mokesčio ir / ar baudos už administracinius nusižengimus permoka (skirtumu) įskaityta mokestinės ir / ar baudos už administracinius nusižengimus nepriemokoms padengti, kurias privaloma įskaityti pagal MAĮ 87 straipsnio 1 dalyje bei Taisyklių 9.1.1 papunktyje nustatytą tvarką. Papildomai Inspekcija nurodė, kad permoka įskaityta baudoms už administracinį teisės pažeidimą padengti.

Pareiškėja skunde nurodo, kad jai nėra žinoma, pagal kokius dokumentus ir koks antstolis vykdo išieškojimą. Pareiškėja dar iki prašymo gražinti permoką kreipėsi į Inspekciją, kuri 2019 m. rugpjūčio mėn. raštu Nr. (21.222E)RKD, paaiškino, kad Teismo 2010-06-09 nutarimu jai paskirta 6000 Lt (1737,72 Eur) bauda pagal Vilniaus AVMI 2009-12-23 administracinio teisės pažeidimo protokolą Nr. 192872. Pareiškėja skunde išdėsto teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias administracinės nuobaudos (baudos) vykdymo senaties terminą ir nurodo, kad šiai jai paskirtai nuobaudai turėtų būti taikoma senatis, nes nuo administracinės nuobaudos skyrimo (2010 m.) nebuvo imtasi jokių šios baudos išieškojimo veiksmų. Pareiškėja prašo panaikinti Inspekcijos Sprendimą, išreikalauti iš Inspekcijos, Teismo ir antstolio, vykdančio išieškojimą, visą informaciją apie 2010-06-09 nutarimu paskirtos baudos išieškojimo vykdymą ar, nesant galimybės panaikinti sprendimą, sustabdyti jo vykdymą dėl senaties taikymo 2010-06-09 nutarimu paskirtos baudos vykdomajai bylai.

Pažymėtina, jog mokesčių permokų gražinimo klausimus reglamentuoja MAĮ bei su jo įgyvendinimu susiję kiti teisės aktai. MAĮ 2 straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad mokesčio permoka – mokesčių mokėtojo sumokėta per didelė mokesčio suma. MAĮ 87 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokesčių mokėtojo permokėtos mokesčių sumos centrinio mokesčių administratoriaus

nustatyta tvarka yra įskaitomos mokesčių mokėtojo mokesčiai nepriemokai padengti. Taisyklių 9.1.1 papunktyje nustatyta, kad be atskiro mokesčių mokėtojo Prašymo mokesčio ir (arba) baudos už AN permoka (skirtumas) įskaitoma Inspekcijos administruojamų mokesčių mokesčiams nepriemokoms ir baudų už administracinius nusižengimus nepriemokoms padengti Įskaitymo taisyklių nustatyta tvarka. Vadovaujantis minėto įstatymo 87 straipsnio 5 dalimi, mokesčių mokėtojo permokėtos mokesčių sumos, kurios lieka permokos sumas įskaičius mokesčiai nepriemokai padengti, gražinamos mokesčių mokėtojo prašymu. Tačiau mokesčių administratorius turi teisę patikrinti mokesčių mokėtojo prašymo gražinti mokesčio permoką pagrįstumą šio įstatymo nustatyta tvarka ir terminais (MAĮ 87 straipsnio 6 dalis).

Ginčo atveju matyti, kad Pareiškėja 2019-11-18 pateiktame prašyme reikalavo gražinti 238,35 Eur permoką, susidariusią 2017 m. vasario, kovo, rugpjūčio ir rugsėjo mėn. ir pateikė papildomus dokumentus („Statybinių prekių pirkimo dokumentai ir kitų dokumentų foto“). Mokesčių administratorius priimtą Sprendimą ir atsisakymą gražinti 174,61 Eur permoką grindė tuo, kad ši suma „įskaityta į baudas už administracinę teisės pažeidimą“, o neįskaitytą prašomos gražinti sumos likutį 63,74 Eur nuspręsta gražinti į Pareiškėjos atsiskaitomąją sąskaitą banke. Taigi, konstatuotina, kad mokesčių administratorius mokesčių permokos egzistavimą pripažino ir dėl to ginčo tarp mokesčių administratoriaus ir Pareiškėjos nėra.

Nagrinėjant 174,61 Eur permokos sumos įskaitymo į baudas už administracinę teisės pažeidimą pagrįstumo klausimą, konstatuotina, kad Inspekcija savo Sprendimą grindė išimtinai formaliais mokesčio permokos (skirtumo) negražinimo motyvais, nurodydama tik MAĮ ir Taisyklių nuostatas. Iš Sprendimo turinio nėra galimybės nustatyti Pareiškėjos skolos susidarymo laiko ir turinio, išsiaiškinti, ar įskaityta permokos suma atitinka paskirtos baudos už administracinę pažeidimą, sumą, ar nepraleistas įstatymų nustatytas skolos vykdymo senaties terminas. Taigi, Sprendime išdėstyta informacija nepagrįsta objektyviais duomenimis ir nemotyvuota. Pažymėtina, kad Inspekcija Sprendime nenurodė ir byloje nepateikė jokių dokumentų, susijusių su suformuota prievole Pareiškėjai, Inspekcijos atstovai Komisijos posėdyje nedalyvavo.

Komisija, siekdama objektyviai išnagrinėti mokesčių mokėtojo skundą ir priimti teisėtą bei pagrįstą sprendimą (MAĮ 148 straipsnio 2 dalis), turi turėti informaciją apie nutarimo skirti Pareiškėjai administracinę nuobaudą, vykdymą. Inspekcija, priimdama Sprendimą dėl 174,61 Eur permokos gražinimo Pareiškėjai, turėjo įvertinti administracinių baudų dydį ir nepriemokos senaties termino pasibaigimo aplinkybes.

Komisija pažymi, kad mokesčių administratorius, veikdamas kaip viešojo administravimo subjektas, privalo vadovautis 1999-06-17 Lietuvos Respublikos Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 (toliau – VAĮ) įtvirtintais principais, inter alia įstatymų viršenybės ir objektyvumo principais, lemiančiais viešojo administravimo subjekto pareigą priimant sprendimus veikti pagal teisės aktuose jiems nustatytas teises ir pareigas bei savo sprendimą pagrįsti tokiu būdu, jog nekiltų abejonių dėl šio sprendimo rezultato. VAĮ 3 straipsnyje įtvirtintas objektyvumo principas reiškia, kad sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs, t. y. viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti tikrąsias faktines aplinkybes, kurios nustatomos išsiaiškinus visas aplinkybes, turinčias reikšmės priimant sprendimą, ir kritiškai, nešališkai vertinant įrodymus. Pabrėžtina, kad LVAT praktikoje yra laikomasi pozicijos, jog VAĮ 8 straipsnio (individualaus administracinio akto bendrieji reikalavimai) nuostatos reiškia, jog akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (LVAT 2010-08-24 sprendimas adm. byloje Nr. A-756-450/2010, 2016-01-12 nutartis adm. byloje Nr. eA-1321-575/2016). Sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose

santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas (LVAT 2013-09-09 nutartis adm. byloje Nr. A-575-1517/2013, 2016-01-12 nutartis adm. byloje Nr. eA-1321-575/2016).

Komisija pažymi, kad anksčiau išvardintos aplinkybės ir teisės aktų bei LVAT nuostatos sudaro pakankamą pagrindą konstatuoti, jog skundžiamas Inspekcijos Sprendimas neatitinka VAI keliamų reikalavimų, todėl yra pagrindas Inspekcijos sprendimą panaikinti bei Pareiškėjos prašymą dėl mokesčio permokos (skirtumo) grąžinimo perduoti Inspekcijai nagrinėti iš naujo. Inspekcija, veikdama kaip viešojo administravimo subjektas, privalo vadovautis iš gero administravimo principo kylančiais imperatyvais ir veikti taip, kad priimant administracinius aktus būtų laikomasi teisės aktų reikalavimų. Atsižvelgdama į tai, galutinį sprendimą dėl mokesčio permokos įskaitymo Inspekcija turi priimti tik išanalizavusi visas aplinkybes, susijusias su Pareiškėjai paskirtos baudos už administracinę teisės pažeidimą vykdymu, įskaitant senaties termino vertinimą. Sprendime turi būti nurodomi visi teisiškai reikšmingi faktai, įtakojantys priimamą sprendimą.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a :

Panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2019-11-27 sprendimo grąžinti (įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas Nr. 331-1110226 dalį, kuria nuspręsta negrąžinti Pareiškėjai 174,61 Eur ir perduoti Pareiškėjos 2019-11-18 prašymą iš naujo nagrinėti Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Pagal MAĮ 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 straipsnio 2 dalį apskusti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė	Edita Galiauskaitė
Komisijos narys	Evaldas Raistenskis
Komisijos narė	Rasa Stravinskaitė
Komisijos narys	Andrius Venius
Komisijos narė	Vilma Vildžiūnaitė